

 [Betti PDF ta'rizde ju'klep ali'w \(75 Kb\)](#) [Versiyasi'](#) [Betti doc ta'rizde ju'klep ali'w \(75 KB\)](#)

BANK XIZMETKERLERININ' G'ALABALIG'IN ARTTIRIW BOYINSHA QOSIMSHA ILAJLAR HAQQINDA

Эмелге асырылып атырған реформалардың нәтижесинде банк системасында хызмет көрсетиўдин базар механизмлери энгизилмекте, олардың түрлери көбеймекте, исбилерменлерге хэм халыққа қаржы ашық-айдынлығы артып бармақта.

Халық ушын валюта алмастырыў әмелиятларын әмелге асырыўды жеңиллететуғын жаңа банк хызметлери энгизилди, жеке төртиптеги исбилерменлер төрепинен шет ел валютасын сатып алыў ушын имканиятлар жаратылды.

Соның менен бирге, банк хызметлери тутыныўшыларының ҳуқықлары менен нызамлы мәплерине, әсиресе, аймақларда әмел етиў және қаржы ашық-айдынлығын кеңейтиў, сондай-ақ, хызмет көрсетиў мәденияты хэм банк системасына болған исенимди буннан былай да арттырыўда бир қатар машқалалар менен кемшиликлер бақланбақта. Атап айтқанда:

бириншиден, кредитлерди ажыратыў бойынша қарар қабыл етиўде ўәкилликлер хәдден тыс орайласқаны бас банклер хэм олардың филиаллары арасындағы жуўапкершиликтиң анық шеклениўине шеклемекте;

екиншиден, кредит буйыртпаларын көрип шығыўдың қурамалы механизмлери кредитлерди жедел алыў имканиятларын шегараламақта;

үшиншиден, коммерциялық банклер төрепинен микроқарызлар ажыратылығы имканиятының жоқ екени микроқарызларды алыў дәрежесин арттырыўды тәмийинлемей атыр, микрокредит шөлкемлери хэм ломбардлардың хызметлери бойынша жоқары процент ставкалары көпшилик жағдайларда тутыныўшылардың қаржы жағдайы төменлеўине алып келмекте;

төртиншиден, усақлап сатыў банк хызметлери базарының төмен дәрежеде раўажланғаны хэм қарыйдарлар менен бирге ислесиў қатнасықларын жолға қойыўдың заманагөй көзқарасы жоқ екени артықша бюрократия хэм шубалаңқылыққа ушын тийкар жаратпақта;

бесиншиден, банк карталары тийкарында нақ пулсыз есап-санақларды әмелге асырыў бойынша мәмлекетлик процессинг шөлкеминиң жоқ екени усақлап төлеў системаларының қәўипсизлик, үзликсизлик хэм исенимлик дәрежесине тәсир етпекте хэм халықтың кең қатламлары ушын ашық-айдын инновациялық жойбарларды әмелге асырыўда заманагөй технологиялық шешимлерди алға қойыўға тосқынлық етпекте;

алтыншыдан, кредитлерди (микроқарызларды) көрип шығыў хэм ажыратыў ушын хызмет ҳақылары хэм басқа да төлемлердин өндирилиўи қарыздың реал баҳасы артыўына алып келмекте;

жетиншиден, шәртнамаларға хызметлер ушын тарифлер, ажыратылған кредитлер хэм қабыл етилген депозитлер бойынша процент ставкаларды бир төреплеме өзгертиўди нәзерде тутатуғын шәртлерди киргизиў, сондай-ақ, бир хызметти қосымша хызметтен пайдаланыў шәрти менен көрсетиў банк хызметлеринен пайдаланыўшылардың ҳуқықларын бузбақта;

сегизиншиден, банк төлем карталарынан шет ел валютасын шешиў бойынша шеклеўлердин бар екени хэм банкоматлар санының жеткиликли емеслиги валюта алмасиў әмелиятларын әмелге асырыўда хызмет көрсетиўди талап дәрежесинде тәмийинлемей атыр.

Көрсетип өтилген машқалаларды сапластырыў, банк хызметлери тутыныўшыларының ҳуқықларын қорғаўды тәмийинлеў механизмлерин буннан былай да жетилистириў хэм инновациялық раўажланыўдың тенденцияларын есапқа алған ҳалда қаржы ашық-айдынлығы дәрежесин арттырыў, сондай-ақ, 2017-2021-жылларда Өзбекстан Республикасы раўажландырыўдың бес тийкары бағдары бойынша Хәркетлер стратегиясында белгиленген ўазыйпаларды әмелге асырыў мақсетинде:

1. Банк хызметлериниң ғалабалығын арттырыўды тәмийинлеў хэм банк хызметлери тутыныўшыларының ҳуқықларын қорғаў Өзбекстан Республикасы Орайлық банкиниң тийкары ўазыйпаларынан бири екени белгилеп қойылсын.
2. Өзбекстан Республикасы Орайлық банкиниң қурамлық структурасында банк хызметлери тутыныўшыларының ҳуқықлары менен нызамлы мәплерин қорғаўды тәмийинлеў, қаржы ашық-айдынлығын хэм халықтың және исбилерменлик субъектлериниң қаржы ҳаққинда саўатлылығын арттырыў тийкары ўазыйпалары болған Банк хызметлери тутыныўшыларының ҳуқықларын қорғаў хызмети шөлкемлестирилгени мағлыўмат ушын қабыл етилсин.

Өзбекстан Республикасы Орайлық банки банк хызметлери тутыныўшыларның ҳуқықларын қорғаў ўазыйпаларын орындаўда:

банк системасында системалы кемшиликлер хэм банк хызметлери тутыныўшыларының ҳуқықлары бузылыўын анықлаўға, сондай-ақ, олардың алдын алыўға;

банк хызметлери тутыныўшылары ҳуқықларының бузылыўына жол қойған кредит шөлкемлериң жуўапкершилик илажларын көриўди тәмийинлеўге;

банк хызметлери тутыныўшыларының бузылған ҳуқықларын тиклеўде мәсләхәт бериўге хэм көмеклесиўге;

қаржы ашық-айдынлығы дәрежесин арттырыў хэм банк хызметлери тутыныўшыларының саўатлылығын арттырыўға айрықша итибар қаратсын.

1. 2018-жыл 1-июльден коммерциялық банклер:

дәслепки руқсатларсыз хэм шахсты тастыйықлаиуғын ҳужжетлерсиз қарыйдарларға тиккелей хызмет көрсетиў аймағына тосқынлықсыз киретуғыны;

қарыйдарды дәслепки қабыл етиў ҳәкимшилик хызметкерлеринен көрсетилип атырған банк хызметлери ҳаққинда дәслепки

мәсләхәтлерди алатуғыны;

кредит (микроқарыз) бериў ҳаққындағы қарарды қабыл етиўдиң басқышпа-басқыш процесин хәм кредит (микроқарыз) бериў ҳаққында хабардар етиў ямаса оны бериўди тийкарлы түрде бийкарлаў тәртибин көрсеткен ҳалда кредит буйыртпаларын ашық-айдынлық тийкарында дизимнен өткерий хәм көрип шығыў ушын шараятларды жарататуғыны белгилеп қойылсын.

1. Кредит шөлкемлерине:

микроқарыз шәртнамалары, сондай-ақ, ломбардлар тәрәпинен дүзилген кредит шәртнамалары бойынша жыллық қарыз суммасының ярымынан көп муғдарында процентлер есаплаў, комиссия өндирий хәм неустойка (штраф, пеня), жуўапкершиликтиң басқа илажларын қолланыў;

кредит буйыртпаларын көрип шығыў, ссуда есап бетлерине хызмет көрсетиў, кредит ажыратыў ушын төлемлер, сондай-ақ, физикалық шахслар хәм киши ибилерменлик субъектлери тәрәпинен кредитлер (микроқарызлар)ди мүддетинен алдын қаплаў ушын неустойка өндирий қадаған етиледи.

1. Коммерциялық банклерге:

банк жумысының алдыңғы халықаралық тәжирийбесин үйрениў хәм банк хызметлери менен өнимлериниң жаңа түрлерин енгизиў;

банк хызметлерине болған талапты хәм өзин қаплаўды есапқа алған ҳалда банк филиаллары хәм мини-банклер тармағын кеңейтиў;

филиаллардың кредит ажыратыўда бас банклер менен қосымша келисимсиз еркин қарарлар қабыл етиў бойынша ҳуқықларын кеңейтиў усыныс етилсин.

1. Өзбекстан Республикасы Орайлық банки:

а) 2018-жыл 1-апрельге шекем Өзбекстан Республикасы аймағында физикалық шахслар тәрәпинен халықаралық төлем карталарына сатып алынған шет ел валютасын коммерциялық банклер тәрәпинен белгиленген лимитлер шеңберинде нақ түрде шешип алыў механизмин енгизсин;

б) 2018-жыл 1-апрельге шекем коммерциялық банклер менен биргеликте шет ел валютасының алды-сатты операцияларын әмелге асырыў хәм халықаралық төлем карталарынан ақша қаржыларын шет ел хәм миллий валютадағы мүддетли аманатларға өткерийди тәмийинлейтуғын физикалық шахслардың есапбетлерин аралықтан турып басқарыў системасын енгизсин;

в) 2018-жыл 1-майға шекем:

Банк хызметлери тутыныўшылары менен өз-ара қатнасықлар әмелге асырылыўында коммерциялық банклердиң жумысына қойылатуғын минимал талаптар ҳаққындағы режени ислеп шықсын хәм тастыйықласын;

коммерциялық банклерге микроқарызлар ажыратыў хуқықы берилиўин нәзерде тутатуғын нызам ҳужжетлерине өзгерислер менен қосымшалар ҳаққында Министрлер Кабинетине усыныслар киргизсин;

банк хызметлери тутыныўшыларының хуқықлары кредит шөлкемлери тәрәпинен бузылған жағдайда оларға Орайлық банк тәрәпинен санкциялар қолланылыўы бойынша нормативлик-хуқықый ҳужжетлерге қосымшалар киргизсин;

потенциал қарыз алыўшының кредитке жармлы дәрежесин баҳалаў және физикалық шахсларға хәм киши шахсларға киши ибилерменлик субъектлерине кредитлер (микроқарызлар) ажыратыў мүддетлерин қысқартыў имканиятын беретутуғын коммерциялық банклер тәрәпинен өз скоринг моделин жаратыў имканиятына ийе болған кредит бюросында скоринг моделиниң бар экени бойынша талап орнатылыўын нәзерде тутатуғын режени ислеп шықсын хәм тастыйықласын;

г) 2018-жыл 1-июльге шекем Өзбекстан Республикасы Президенти жанындағы Жойбарлаў басқармасы миллий агентлиги менен биргеликте банклер – жергиликли хәм халықаралық банк карталары бойынша есап-санақлар қатнасыўшылар арасында мәлимлеме хәм технологиялық өз-ара қатнасықларды тәмийинлейтуғын және тийкарғы ўазыйпалары төмендегилер етип белгиленген Миллий банк процесиниң орайын жаратыў Концепциясын ислеп шықсын:

транзакциялардың қәуипсиз хәм үзликсиз әмелге асырылыўын тәмийинлейтуғын миллий усақлап төлеў системасын дүзиў хәм раўажландырыў;

қолайлы төлем хызметлерин жаратыў хәм раўажландырыў;

нақ пулсыз төлемлерди әмелге асырыўда инновациялық өнимлерди, соның ишинде, тиккелей сөйлесиўсиз хәм мобиль технологияларын раўажландырыў және алға қойыў;

тиккелей сөйлесиўсиз хәм мобиль технологияларын, биринши гезекте, социаллық-турмыслық хызмет көрсетиў, транспорт, саўда, улыўма аўқатланыў тараўларында, әсиресе, аймақларға енгизиў;

халықаралық төлем системалары менен өз-ара бирге ислесиўди тәмийинлеў;

д) 2018-жыл 1-июльге шекем Өзбекстан банклери ассоциациясы хәм коммерциялық банклер менен биргеликте резидент емеслердиң төлем карталары барлық төлем терминаллары тармағы арқалы қабыл етилиўин тәмийинлейтуғын жергиликли төлем системаларын тийкарғы халықаралық төлем системалары менен интеграциялаў процесин жуўмақласын;

е) 2018-жыл 1-ноябрьге шекем коммерциялық банклер менен биргеликте туристлер көбирек баратуғын орынларда күни-түни режиминде ислейтуғын автоматластырылған валюта алмастырыў шақапшалары шөлкемлестирилиўин тәмийинлесин.

1. Өзбекстан банклери ассоциациясына банклер хызметлериниң ғалабалығын арттырыўдағы хәм банк жумысын жетилистирийдеги ролин күшейтиўге қаратылған, соның ишинде, төмендегилерди нәзерде тутатуғын илажлар бағдарламасын ислеп шығыў хәм оны әмелге асырыў усыныс етилсин:

Ўзбекистон банклари ассоциациясиның жұмыс нәтийжелилигин буннан былай да арттырыў Концепциясын тастыйықлаў;

банк системасы хызметкерлериниң кәсиплик шеберлигин арттырыў, алдынғы халықаралық тәжирийбеден келип шығып шет ел банкери менен тәжирийбе алмасыўды жолға қойыў;

жергиликли мәмлекетлик ҳәкимият уйымлары менен биргеликте шет елли қәнигелерди тартқан ҳалда халықтың қаржы туўралы саўатлылығын арттырыў бойынша илажларды әмелге асырыў;

банк хызметлери ғалабалығының әҳмийетли машқалалары, халықаралық тәжирийбени үйрениў хәм оны республикалық банк хызметлери базарында қолланыў бойынша усыныслар ислеп шығыў, банклер хәм олардың қарыйдарлары ушын мәлимлеме-талқылаў хәм консалтинг хызметлерин шөлкемлестириў бойынша темаға байланыслы излениўлер алып барыў;

аралықтан банк хызметлерин көрсетиўди раўажландырыў бойынша заманагөй хәм алдынғы банк хызметлерин әмелге асырыў басламаларын алға қойыў, жаңа мәлимлеме технологияларын енгизиў;

банк хызметлериниң жаңа түрлерин хәм өнимлерин анықлаўға және оларды сонын ала республика банклерине енгизиў мақсетинде алдынғы шет ел банклериниң жұмысын үйрениў.

1. Ўзбекистон Республикасы Мәлимлеме технологияларын хәм коммуникацияларын раўажландырыў министрлиги Ўзбекистон Республикасы Орайлық банки хәм басқа да мәндар уйымлар менен биргеликте 2019-жыл 1-январьға шекемги мүддетте:

жыйналып барылатуғын пенсия системасындағы пуқаралар ушын есапланған қаржылар;

Ўзбекистон Республикасы Қаржы министрлиги жанындағы бюджеттен тысқары Пенсия қорына пуқаралардың есапланған қамсызландырыў төлемлери;

салық хәм басқа да мәжбүрий төлемлер бойынша есапланған қарыздарлықлары;

идентификациялаў ушын физикалық шахслар хәм исбилерменлик субъектлери;

физикалық шахслардың мүлки хәм басқа да алған дәрәматлары;

юридикалық шахслардың қаржы жағдайы ҳаққындағы мәлимлемелерди алыў имканиятын беретугын мәмлекетлик уйымлар хәм кредит бюро арасында мағлұматларды қайта ислеў хәм электрон алмасыўдың Бирден-бир ведомстволараралық мәлимлеме системасын жаратыў.

1. Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңеси, ўәлаятлар хәм Ташкент қаласы ҳәкимликлери коммерциялық банклерге филиаллар, мини-банклер хәм автоматластырылған валюта алмасыў шақашаларын шөлкемлестириўге зәрүр болған жер участкаларын орнатылған тәртипте ажыратыўға көмеклессин.
2. Ўзбекистон Республикасы Орайлық банки, Ўзбекистон банклер ассоциациясы хәм коммерциялық банклер тәрәпинен ислеп шығылған банкоматлар тармағын қосымша кеңейтиўдиң 2018-жылға мөлшерленген болжаў көрсеткишлери 1-қосымшаға муўапық мақулансын.
3. Коммерциялық банклер хәм процессинг шөлкемлери тәрәпинен алып кирилетугын бажыхана төлемлерин төлеўден (бажыхана рәсмийлестириўи жыйымларынан тысқары) 2020-жыл 1-январьға шекем болған мүддетке азат етилетугын үсенелер, бағдарламалық тәмийнат, толықтырыўшы хәм басқа да материаллардың дизими 2-қосымшаға муўапық тастыйықлансын.
4. Министрлер Кабинети мәндар министрликлер хәм ведомстволар менен биргеликте Ўзбекистон Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Исбилерменлик жұмысын раўажландырыўды қоллап-қуўатлаў мәмлекетлик қоры тәрәпинен усынылатуғын исбилерменлик субъектлерин қаржылай қоллап-қуўатлаўдың әмелдеги механизмин банк кредитлери бойынша процентли қәрежетлердиң айырым бөлимлерин қаплаўда республика аймақларының социаллық-экономикалық жағдайынан келип шыққан ҳалда дифференцияластырылған көзқарас усылын қолланыў тийкарында қайта көрип шықсын.
5. Ўзбекистон Республикасы Орайлық банки Әдиллик министрлиги және басқа да мәндар ведомстволар менен биргеликте бир ай мүддетте нызам ҳужжетлерине усы қарардан келип шығатуғын өзгерислер менен қосымшалар ҳаққында Ўзбекистон Республикасы Министрлер Кабинетине усыныслар киргизсин.
6. Усы қарардың орынланыўын қадағалаў Ўзбекистон Республикасы Бас министриниң орынбасары Ж.А.Қўчқаровқа хәм Ўзбекистон Республикасы Орайлық банкиниң баслығы М.Б.Нурмуратовқа жүкленсин.

Ўзбекистон Республикасы

Президенти Ш.МИРЗИЁЕВ

Ташкент қаласы,

2018-жыл 23-март

Ko'rip shi'g'i'ldi':

- [Ministrler Ken'esi](#)
- [Statistikaliq ha'm analitikaliq ma'gliwmatlar](#)
- [Ministrlkler ha'm vedomstvolar](#)
- [Qala ha'm rayon ha'kimlikleri](#)
- [Hu'jjetler](#)
- [Respublika miymanlarina](#)
- [Elektron hu'kimet](#)

- [Interaktiv ma'mleketlik xizmetlar](#)